

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з корейської філології

на тему:

**ДІАЛЕКТИ УКРАЇНСЬКОЇ ТА КОРЕЙСЬКОЇ МОВ: КРОСЛІНГВІСТИЧНЕ
ДОСЛІДЖЕННЯ НА МАТЕРІАЛІ НАРОДНИХ КАЗОК**

Студентки групи Кор24-21

факультету східної і слов'янської філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми:

Корейська мова і література та переклад, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.066 Східні мови та
літератури (переклад включно),

перша – корейська

Кир'ян Катерини Яківни

Науковий керівник:

Поздняков Кирило Олександрович

Національна шкала: _____

Кількість балів: _____

Оцінка ЄКТС: _____

КИЇВ - 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ДІАЛЕКТИ УКРАЇНСЬКОЇ ТА КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ.....	6
1.1 Що таке діалект?	6
1.2 Діалекти в українській мові.....	10
1.3 Діалекти в корейській мові.....	14
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	16
РОЗДІЛ 2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ДІАЛЕКТІВ.....	18
2.1 Використання діалектів в корейських народних казках	18
2.2 Використання діалектів в українських народних казках	23
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	29
ВИСНОВКИ	31
주석	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34

ВСТУП

Діалект – це варіант мови, яким спілкуються, насамперед в усному мовленні, автохтонні мешканці певної території. Відмінності між діалектами зумовлені географічними, етнографічними та історичними чинниками, територіальними особливостями природи, господарства, побуту, історичною долею. Інколи, окрім територіальних діалектів, говорять про соціальні діалекти або соціолекти. (Волков, 2001)

Діалект – це різновид мови, який пов'язаний з певною географічною зоною, соціальним класом або етнічною групою. Діалекти можуть відрізнятися один від одного вимовою, граматиною, лексикою та використанням. Ці відмінності часто є систематичними та передбачуваними і можуть відображати історичні, соціальні та культурні чинники. Діалекти, як правило, є взаємно зрозумілими для носіїв однієї мови, хоча розуміння може відрізнятися залежно від ступеня відмінностей між діалектами та знайомства з ними. (Trudgill, 2000)

Діалект - це регіональний або соціальний різновид мови, що характеризується систематичними відмінностями у вимові, граматиці та лексиці. У корейському контексті діалекти можуть відрізнятися в різних регіонах Корейського півострова та серед різних соціальних груп. На ці відмінності часто впливають історичні, географічні та соціокультурні чинники, що відображають різноманітний мовний ландшафт Кореї. (Sohn, 2006)

Діалекти, подібно до художніх засобів, утворюють різноманіття мовних варіацій, що яскраво відображає наскільки нюансованим є людське спілкування. Діалекти служать прикрасами мови, розбавляючи її регіональними, соціальними та культурними акцентами. Однак, оцінка всієї діалектної варіативності виявляється складним завданням. Діалекти, вкорінені в історичних міграціях, географічних ландшафтах і соціальній стратифікації, не піддаються жорсткій класифікації, оскільки вони демонструють систематичні відмінності у вимові, граматиці та лексиці в різних мовних контекстах. Ця складність, кількість нюансів, які неможливо врахувати всі, робить

діалектний аналіз важливою, проте складною науковою темою. Не дивлячись на це, саме дана тема розкриває взаємодію між мовою та суспільством чи не найкраще.

Діалекти – це не лише тема для наукових досліджень. Вони є свого роду лінзою, крізь яку можна побачити одну й ту саму, на перший погляд, спільноту людей під різними кутами. Подібно до того, як автори використовують своє національне та культурне походження для збагачення своїх художніх творів, діалекти кладуть в контекст фольклор, традиції, історію та соціальні нюанси, притаманні лінгвістичній спільноті. На даному етапі історії, глобалізація проявляється сильніше ніж будь-коли до цього, і в цей період як ніколи важливе міжкультурне розуміння, зокрема між Україною та Південною Кореєю. Враховуючи це, знання корейських діалектів набуває стратегічного значення для українців, оскільки воно сприяє не лише ефективній комунікації, але й глибшому розумінню корейців як народу. Вивчаючи корейські діалекти, українці можуть налагодити міцніші зв'язки з Південною Кореєю, використовуючи ці знання для розвитку міцного партнерства.

Актуальність теми. Крослінгвістичний аналіз використання діалектів у корейських та українських фольклорних казках є надзвичайно важливим для зміцнення культурного обміну та дипломатичних відносин між двома країнами. Заглиблюючись у лінгвістичні нюанси, закладені в цих наративах, українці можуть глибше зрозуміти корейську культурну ідентичність та спадщину, тим самим зміцнюючи двосторонні зв'язки з Південною Кореєю. Розуміння культурного значення діалектів в обох контекстах не лише сприяє міжкультурній комунікації, а й закладає основу для взаємовигідного партнерства.

Об'єктом дослідження виступають діалекти української та корейської мов.

Предметом дослідження виступає порівняння використання діалектів у корейських та українській народних казках.

Мета і завдання. Метою даної роботи виступає порівняльний аналіз використання діалектних слів та граматик в українських та корейських фольклорних казках. З цієї мети виходять такі **завдання**:

1. Визначити, які є діалекти в українській мові;
2. Визначити, які є діалекти в корейській мові;
3. Проаналізувати діалектизми в корейській народній казці;
4. Проаналізувати діалектизми в українській народній казці;
5. Порівняти використання діалектизмів у корейських та українських народних казках.

У першому розділі буде досліджено, які є діалекти в українській та корейській мовах.

Наукова новизна праці полягає у дослідженні спільних та відмінних рис використання діалектизмів у корейському та українському фольклорах.

Теоретичне значення роботи у внеску, який вона може зробити у дослідження ролі діалектів у наративних структурах корейського та українського фольклорах.

Обсяг і структура роботи. Дана робота містить два розділи. У першому розділі ми наводимо загальні відомості про діалекти, після чого визначаємо, які є діалекти у корейській та українській мовах. У другому розділі ми використовуємо отриману інформацію для аналізу використання діалектів у корейських та українських народних казках. Дана робота складається з 27 сторінок. Для її написання було використано 23 джерела.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ДІАЛЕКТИ УКРАЇНСЬКОЇ ТА КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ

1.1 Що таке діалект?

Задля того, щоб почати дослідження українських та корейських діалектів, та згодом перейти до крослінгвістичного аналізу, потрібно дати визначення поняттю «діалект». Існує безліч визначень цьому поняттю. Наведемо декілька з них.

Діалект – варіант усної мови, яким спілкуються у повсякденному мовленні мешканці певної території. Діалект має свою звукову, словотворчу, граматичну, акцентологічну та лексичну системи, які можуть доволі сильно відрізнятись від загальної мови, тому він може бути незрозумілим іншим носіям даної мови. Відмінності між діалектами зумовлені безліччю чинників, зокрема: географічними, історичними, територіальними, особливостями господарства, природи, побуту. Зокрема для України це не в останню чергу обумовлено багатовіковим роз'єднанням етнічної території держави між чужими країнами, у результаті чого діалекти субетнічних груп (гуцулів, бойків, лемків, поліщуків) можуть бути повністю незрозумілими для людей, далеких від територій їх проживання. Одиницею діалекту є діалектизм. Інколи, окрім територіальних діалектів, говорять про соціальні діалекти (також називаються соціолектами). Аби не припускати термінологічного плутання, для соціального варіанту мови доцільно вживати термін «жаргон». Відповідно, головна одиниця жаргону це жаргонізм. (Волков, 2001)

Діалект – форма загальнонародної мови, яка є засобом спілкування певної території або обслуговує людей певних соціальних прошарків. Територіальні діалекти належать до певної мови і мають як спільні риси, так і низку значних і незначних відмінностей, зокрема фонетичних, граматичних, лексичних, тощо. Соціальними діалектами називають мови окремих соціальних груп. Соціальна диференціація загальнонародної мови включає професійну лексику, жаргони, сленги та арго.

Різновидами загальної мови, які займають проміжне місце між діалектами та літературною мовою, є просторіччя (форми, в яких порушені норми мови) та койне (наддіалектна форма загальнонародної мови). (Звонська, 2017)

Діалект – різновид національної мови, якому властива приблизна структурна близькість і який є засобом спілкування людей, об'єднаних спільною територією, а також елементами матеріальної і духовної культури, історії, культурними традиціями, самосвідомості. Територіальний діалект ототожнюється говором. Сукупність структурно близьких діалектів утворює наріччя (супрадіалект), а сукупність усіх наріч, у свою чергу, — діалектну мову, що є однією із двох повноправних форм існування національної мови, в одному ряду з літературною мовою. (Кобилянський, 1960)

Окрім цього, варто дати чітке визначення діалектизму, що є основною одиницею будь-якого діалекту та є другою мовною одиницею, з якою ми будемо працювати найбільше.

Діалектизм – слово або словосполучення з діалекту, яке вживається у літературній мові, зокрема в художніх текстах. Різновидом діалектизму є провінціалізм – слово або вислів, властиві говірці окремого міста. Можна чітко виділити декілька функцій діалектизму в тексті: створення місцевого колориту (яскравим прикладом цього є твір М. Коцюбинського «Тіні забутих предків»), мовна характеристика персонажів, сатира. (Волков, 2001)

У мовах, територіальні діалекти формуються завдяки екстралінгвістичним чинникам. Тобто, на розвиток діалекту і його сприйняття на рівні мови впливає географічне розташування носіїв, населених пунктів, де діалект і його спільні говори використовуються. Крім того, до екстралінгвістичних чинників входить вплив іншомовного оточення, залучення носіїв в культурне і економічне життя країни тощо.

Як можна помітити, у кожному із наведених визначень так чи інакше згадується той факт, що діалекти притаманні не лише субетнічним групам, що проживають на приблизно однакових територіях, а ще й окремим соціальним групам. Цей різновид діалектів називається «соціолект». На відміну від територіальних діалектів, які існують

на всіх рівнях мови, соціальні діалекти функціонують лише на лексичному та фразеологічному рівнях, і їхнє виникнення зумовлено, перш за все, розвитком суспільства, прогресом, виникненням нових професій, тощо. У сучасному світі, із розвитком культури та технологій та поступовим віднесенням певних слів до категорій архаїзмів та історизмів, виникають нові сленгові слова, назви техніки, тощо, які використовуються переважно молодшими поколіннями. Окрім цього, ще однією відмінністю соціальних діалектів від територіальних є те, що соціальні діалекти можуть існувати лише в лексиці окремих економічних або суспільних груп, зокрема релігійних, кастових або економічних.

Соціолект - різновид діалекту, в якому зафіксовані мовні особливості певної спільноти, соціальної групи, фахового кола (літературознавці, вчителі, правники, службовці, інженери, військові, студенти, жителі міста чи села) Здебільшого до соціолектів належать професіоналізми, жаргонізми, аргі, тощо. Окрім цього, жаргонізм має темпоральні, територіальні та соціально-культурні виміри. (Ковалів, 2007)

Соціолект – мовна форма, типова для певної групи носіїв мови, що не зв'язані регіональним походженням (Glinz, 1971)

Соціолект – відображення мовної поведінки групи індивідів, об'єднаних комплексом соціальних ознак, що перебувають у тісному взаємозв'язку з територіальними діалектами з урахуванням чинників суспільно-історичного характеру (Steinig, 1976)

Соціолект характеризується специфічними особливостями у формуванні, доборі й використанні певної частини лексики та фразеологічних засобів. Обсяг словника таких груп зумовлюється ступенем їхньої відособленості від решти носіїв мови і включає в себе певну кількість специфічних повнозначних слів – іменників, прикметників, дієслів, прислівників, рідше – числівників і займенників. Диференціація у користуванні лексичними засобами мови залежить від загальноосвітнього рівня носіїв мови, їх суспільного становища, роду занять, кола інтересів, середовища, до якого належить

носій мови і т. ін. Соціальні діалекти певною мірою можуть перехрещуватися з територіальними (Русанівський, 2004)

Основна сфера вживання діалектизмів – це побутове мовлення та художні тексти. Через практику використання діалектів (переважно територіальних) у художніх творах, їхня лексика і потрапляє до загальнономовних словників, тим самим розширюючи їх та визначаючи тенденції розвитку мови. Згідно з теорією літературних мов, формування літературного варіанту мови відбувається саме на основі територіального різновиду національної мови.

Василь та Валентина Грещуки, досліджуючи діалектизми у творах різних письменників (М. Козоріса, М. Коцюбинського, І. Франка та інших) виокремили чотири різновиди літературно-діалектної взаємодії в залежності від того, наскільки твір насичений діалектами:

1. Твори з окремо вкрапленими діалектизмами. У цьому типі взаємодії діалекти присутні лише у мові персонажів. Приклад: «Терен у носі» Івана Франка. («[...] збили ще досвіта чотиритаблову дарабу [...]», «[...] ми гугорили, жартували, оповідали всякі смішні придабашки [...]»);
2. Твори, в яких у мові персонажів є діалектизми всіх рівнів, а в мові автора – лише лексичні. Приклад: «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського;
3. Твори, в яких і мова автора, і мова персонажів насичена діалектизмами всіх рівнів, хоча вживаються як діалектні слова, так і їх літературні відповідники, тобто діалектизми вжиті з певною (наприклад, стилістичною) метою. Приклад: роботи Марка Черемішини;
4. Твори написані суцільно діалектною мовою – «література на діалектах». Прикладами авторів, які так пишуть, є О. Манчук і П. Шекерик-Доников. (Грещук, 2010)

1.2 Діалекти в українській мові

Щоб почати класифікацію діалектів української мови, для початку слід визначити, які в українській мові існують наріччя.

Наріччя – це найбільша одиниця територіальної диференціації діалектної мови, що становить сукупність близьких за визначальними рисами говірок, об'єднаних у говори. Структурні особливості говірок, що входять до складу наріч, виразно диференціюють певні наріччя на тлі інших. Територію поширення наріч окреслюють пасма — ізоглоси явищ, інтегральних для усіх чи переважної більшості говірок даного наріччя, а також ізоглоси явищ, поширених лише в окремих говорах. В українській діалектній мові виділяються північне наріччя (поліське), південно-східне наріччя і південно-західне наріччя. (Жилко, 1955)

Почнімо з північного наріччя, або, як його ще називають – поліського. Воно носить таку назву, бо носіями цього наріччя є переважно поліщуки. Північне наріччя поділяється на три говори: східнополіський говір, середньополіський говір, західнополіський говір. (Никончук, 1994)

Східнополіський говір об'єднує групу українських діалектів у північних районах Київської, Чернігівської та Сумської областей. Відомо, що східнополіський говір включає в себе досить багато реліктових форм. Науковці вбачають генетичне коріння цього говору в говорах полян та сіверян. Фонетичні особливості східнополіського говору визначаються такі:

1. Розрізнення наголошеного і ненаголошеного вокалізму. Східнополіський говір зберігає дифтонги на місці етимологічних «о», «е».
2. Для великої частини говору характерне так зване акання (голова – [галава́], вода – [вада́]).
3. Диференціація фонем «е» та «и» не залежна від наголосу.
4. Втрата «J» на стику префіксальної та кореневої морфем (вишла – [вішла]).

5. Послаблення фонем «ф», її заміна «х» або «хв» (футбол – [худбóл]).

При цьому, граматичні особливості східнополіського говору виділяють такі:

1. Закінчення «у» в давальних відмінках іменників середнього роду однини (село – [селу]).
2. Паралелізм іменних форм в орудному відмінку (рука – рукою – рукою, мене – мною – мною).
3. Займенник третьої особи однини в непрямих відмінках виступає без «н» на початку (до неї – до її).
4. Наявність усічених форм прикметників та дієприкметників чоловічого роду (добрий – добри, старий - стари).
5. Складена форма майбутнього часу (буду робить).
6. Вживання «да», «дак» у єднальній та протиставній функціях. (Лебеденко, 1991)

Наступний говір північного наріччя – середньополіський говір. Він поширений на півночі Київської, Житомирської та Рівненської областей України. У тому числі, до історичної території поширення даного говору входять регіони, які на сьогодні безлюдні через знаходження на їх межі «Зони відчуження». Існує багато характерних ознак даного говору, проте серед найбільш впізнаваних виділяють такі:

1. Приставний звук «й» у займеннику «йон», «юн» (означає «він»).
2. Форма давального відмінка множини іменників 2-ї відміни чоловічого роду на –ом (волом, братом), та форма місцевого відмінка множини того самого типу іменників на –ох (баранох).
3. Вимова голосного «у» на місці «и» (вусота, путає). Зокрема це характерно для префікса ви- (вуйти).
4. Уживання словосполучення «іди дому» в значенні «іди додому».
5. Вживання сполучення звуків «рй» замість звичайного м'якого «р» (порйадок, рйасний).
6. Вживання приголосного «г» перед «о» (госінь). (Русанівський, 2004)

Останній говір північного наріччя – західнополіський говір. Він майже повністю охоплює територію Волинської області та північно-західних районів Рівненської області. Даний говір має такі особливості:

1. Використання закінчення –ови, –еви в давальному відмінку однини іменників чоловічого роду (синови, братови).
2. Присутність складених форм майбутнього часу недоконаного виду (буду ходити).
3. Уживання паралельних закінчень –ам, –ах і –ом, –ох у давальному та місцевому відмінках у іменниках чоловічого роду (волам – волом).
4. Наявність інфінітивних форм, які закінчуються як на –ти так і на –чи (ходити, могчи).
5. Поширеність іменникових утворень із суфіксами –иско та –ище. (Матвіяс, 1990)

Наступне наріччя – південно-східне. Територіально, воно охоплює Південь, Схід та Центр сучасної України. Якщо точніше, то південні райони Київської та Сумської областей, а також повністю – території Харківської, Луганської, Донецької, Полтавської, Запорізької, Дніпропетровської, Херсонської, Кіровоградської, Миколаївської та Одеської областей. Південно-східне наріччя об'єднує три діалекти: середньонаддніпрянський, слобожанський та степовий. До південно-східного наріччя належать середньонаддніпрянський, слобожанський та степовий діалекти. (Жилко, 1995)

Що стосується особливостей південно-східного наріччя, то у нього є багато рис, за допомогою яких його легко впізнають. Наприклад, коли звуки [м] та [й] знаходяться поряд у слові, між ними виникає звук [н] (м'ясо, м'який). Носіям цього говору характерне випускання чергувань при відмінюванні іменників (у книзі, у ложці), використання звуків [д], [з], [ж] замість [дз], [дж] (буджу – бужу, ходжу – хожу), старовинний префікс –од замість більш сучасного –від (односити замість відносити). Приклади діалектизмів південно-східного наріччя: чамара (куртка), яскиня (печера),

виїмок (виняток), небавом (незабаром), камимзитися (вередувати), ранкувати (проводити ранок).

Останнє наріччя української мови – південно-західне наріччя. Є, певно, одним із найбільш впізнаваних наріч української мови, оскільки до нього входять такі діалектні групи як волинсько-подільська (волинський та подільський говори), галицько-буковинська (наддністрянський, покутсько-буковинський, гуцульський, надсянський говори) та карпатська (бойківський, закарпатський та лемківський говори). Розповсюджене це наріччя переважно на областях України, що межують з Молдовою, Угорщиною, Словаччиною та Польщею. Із цього наріччя, ми розберемо лише карпатську діалектну групу, адже вона є найбільш релевантною для подальшого дослідження.

Карпатська група говорів поширена на території південно-західної України. Ці говори сформувались на базі східнослов'янських діалектів південного заходу Київської Русі. До ареалу карпатських говірок входять гірські райони західної України (Закарпатська область, південь Львівської області та захід Івано-Франківської області). У цей ареал входять такі історико-етнографічні області як Лемківщина, Пряшівщина, Верховина, Бойківщина та інші. (Бевзенко, 1980) Карпатські діалектичну групу поділяють на три діалекти:

1. Лемківський (західнокарпатський) діалект. Це один із архаїчних говорів південно-західного наріччя. Що стосується морфологічних особливостей даного діалекту, то серед важливих визначають такі: наявність давнього закінчення –и в називному відмінку множини іменників чоловічого роду; закінчення –ом в орудному відмінку однини іменників та узгоджених із ними прикметників, займенників; при дієвідмінюванні у східних лемківських говірках зберігається давня сполука: губний приголосний та j (купйу, робйат); складені форми майбутнього числа дієслів творяться переважно від дієслова та дієприкметника (буду робив). Лексичні та семантичні особливості даного говору дуже зумовлені зв'язками із сусідніми словацькими та польськими говорами.

2. Бойківський діалект. Даний діалект поширений к гірських районах Львівської та Івано-Франківської області. У морфології даного діалекту зберігається давній поділ відмін за основами. Наприклад: іменники чоловічого роду в родовому відмінку однини мають закінчення давньої п-основи, а іменники жіночого роду в родовому відмінку однини – закінчення –е або –и (кирве – кирви. Дане слово означає «кров»). Що стосується лексики бойківського діалекту то у ній зберіглися такі старовинні слова як «головник» (убивця), «праще» (покоління) та інші. (Рабій-Карпинська, 2011)

3. Останнім діалектом карпатської групи південно-західного наріччя є закарпатський діалект, який також є найбільш впізнаваним. Цей діалект, як і лемківський, є архаїчним говором. Поширений він на південних Карпатах. У лексиці закарпатського діалекту значне місце займають архаїзми та запозичення із сусідніх мов. (Німчук, 2015)

1.3 Діалекти в корейській мові

Загалом, корейська мова поділяється на шість основних діалектів. Це південно-східний (діалект Кьонсан-до), південно-західний (діалект Чолла-до), північно-східний (діалект Хамгьон-до), північно-західний (діалект Пхьонан-до), центральний (діалекти Чхунчхон-до, Кьонгі-до, Хванхе-до, Гангвон-до) та Чеджу (діалект Чеджу-до). (최명옥, 2019) Загалом 9 діалектів.

Діалект Кьонсан-до (також: 경상도 사토리, 동남 방언) – другий найбільш розповсюджений діалект Південної Кореї після стандартної, літературної мови (양정환, 2010). Оскільки наша робота фокусується на використанні діалектів у письмовій формі, а саме у казках, то сфокусуємось на лексичних та граматичних особливостях даного та наступних діалектів.

Що стосується граматики, то у діалекті Кьонсан-до досі зберігаються певні риси середньовічної корейської мови, яких немає більше ніде. Так, граматика діалекту Кьонсан розрізняє питання «так-ні», у той час як сучасна літературна корейська мова –

ні. Наприклад, у даному діалекті, при неформальній мові, питання різновиду «так-ні» закінчуються на «а (아)», в той час як у літературній мові вони мають закінчення «-ні (니)» або «-о (어)». Наприклад: питання «Чи ти їв?» у стандартній корейській мові звучить як «밥 먹었니?» або «밥 먹었어?», в той час як у діалекті Кьонсан воно звучить як «밥 못나?». Також, різняться саме закінчення речень та граматичні «приклейки». Наприклад, «처럼» – «맨치로», «을/를» – «르», «밖에» – «밖이/백이/뻥이/빼이/뻥에/뻥우/뻥이» (Chung, 2002) Що стосується лексики даного діалекту, то у нього є власні слова, які хоч і дуже схожі на слова літературної корейської мови, проте їх унікальну етимологію неможливо пояснити. До таких належать, наприклад, «깁빳다». Це слово означає «개으르다», тобто лінивий.

Наступний діалект, про який ми будемо говорити – це діалект Чолла-до (전라도 방언, 전라도 사투리), або, як його ще називають, південно-західний діалект (서남 사투리). Як можна здогадатись, на цьому діалекті розмовляють жителі регіону Чолладо. Говорячи про лексику цього діалекту, в першу чергу потрібно згадати про слово «거시기». Воно використовується тільки носіями діалекту Чолла-до, і має значення екземпфіканту, на кшталт «whatchamacallit» «John/Jane Doe» в англійській мові. 거시기 вважається репрезентативним словом діалекту Чолла-до. (2015) Можна навести ще такі приклади лексики південно-західного діалекту: «겨울» - «시안», «괜히» - «고냐시», «계속» - «한하고» і т.д. Стосовно граматики даного діалекту, то вона має декілька характерних рис, за якими він легко впізнається. Наприклад: носії даного діалекту часто використовують закінчення «라우» та «지라우» замість «습니다» та «세요» у дієсловах. Використання «응게» «니까». Окрім цього, схоже до того, як «거시기» є репрезентативним словом діалекту Чолла-до, репрезентативною граматиною є «잉» в кінці речення, що використовується для висловлення прохання.

Наступний діалект – це діалект Ганвон-до (강원 사투리 або 영동 방언). Характерними фонетичними особливостями даного діалекту є вимова ㅅ як ㅆ, в кінці речень звук 아 перетворюється на 어. Окрім цього, питальні речення в даному діалекті можуть закінчуватись на 나, 노, 고 та 가. (Tranter, 2012)

Наступний діалект, який ми будемо розбирати – це діалект Чеджу-до (제주 방언). Тема даного діалекту дуже обширна, це не просто діалект – зокрема ЮНЕСКО виділяє діалект Чеджу-до як окрему мову (제뽏말, 제주어) з відносно невеликою кількістю носіїв, всього 5000 на момент 2014 року, що ставить на ній статус «під критичною загрозою зникнення». Проте історично, мова Чеджу-до все ж таки вважається діалектом. Сфокусуємось на лексиці даного діалекту, оскільки саме це є найбільш релевантним для подальшого дослідження.

Якщо розглядати діалект Чеджу-до як мову, то вона належить до корейської мовної групи, тож велика кількість слів із цієї мови можна зустріти в корейській мові. Проте, у цьому діалекті зустрічаються і такі слова та словосполучення, які не можна почути в жодному іншому діалекті корейської мови. Наприклад, фраза «뽏 하멘?» літературною корейською мовою буде означати «뽏 하고 있어?», і, відповідно, фраза «뽏 햄샤?» та її варіанти «뽏 햄시니?» та «뽏 햄시냐?» будуть означати «뽏 하고 있냐?». Слово «기» означає «그래», слово 뽏 – 괜찮다, слово 무사 – 왜, і т. д.

Що стосується діалектичних варіантів граматичних форм, то в діалекті/мові Чеджу-до їх достатньо, і вони є унікальними для цього діалекту/мови, та можуть бути незрозумілими для жителів інших регіонів Кореї. Наприклад, «뽏» означає те саме, що й «-려고», «하쿠나/하크라» - те саме, що й «하겠습니다», «안/언» - те саме, що й «-있어».

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Діалект – це різновид мови, який пов'язаний з певною географічною зоною, соціальним класом або етнічною групою. Діалекти можуть відрізнятися один від одного вимовою, граматиною, лексикою та використанням. Ці відмінності часто є систематичними та передбачуваними і можуть відображати історичні, соціальні та культурні чинники. Діалекти, як правило, є взаємно зрозумілими для носіїв однієї мови, хоча розуміння може відрізнятися залежно від ступеня відмінностей між діалектами та знайомства з ними.

У цьому розділі було розглянуто діалекти української та корейської мов. Було визначено, що діалекти української мови поділяються на три наріччя: північне, південно-східне та південно-західне. До північного наріччя належать три діалекти (говори): східнополіський, середньополіський, західнополіський. Південно-східне наріччя об'єднує три діалекти: середньонаддніпрянський, слобожанський та степовий. І південно-західне наріччя, в свою чергу, об'єднує такі групи діалектів: волинсько-подільська група (волинський та подільський діалекти), галицько-буковинська (наддністрянський, покутсько-буковинський, гуцульський, надсянський діалекти) та карпатська.

Що стосується діалектів корейської мови, то вони не розділяються на групи. Діалекти корейської мови є такі: південно-східний (діалект Кьонсан-до), південно-західний (діалект Чолла-до), північно-східний (діалект Хамгьон-до), північно-західний (діалект Пхьонан-до), центральний (діалекти Чхунчхон-до, Кьонгі-до, Хванхе-до, Гангвон-до) та Чеджу (діалект Чеджу-до). Діалект Чеджу-до вважається окремою мовою, проте історично є діалектом.

РОЗДІЛ 2 ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ДІАЛЕКТІВ

2.1 Використання діалектів в корейських народних казках

Почнемо практичну частину з аналізу діалектів у корейській казці. Для цього було обрано казку «시아버지께 젓을 먹인 며느리», назва перекладається як «Невістка, що годує тестя грудьми». Це народна корейська казка, яка начитується у діалекті Кьонсан-до. Текст даної казки виглядає так:

«삼형제가 다 애기 젓을 먹이더라. 젓을 먹이는데 젓 먹는 애기하고 큰 며느리를 다 데려다 놓고 시아버지가 "내가 느 애기를 뒤안의 배나무 밑에다 묻어버리고 내가 니 젓을 좀 먹어야 살것다."

금께, "아이고 아버님, 어떻게 늙어서 더 살라고 젓을 먹을라고 하냐고 나는 그런 젓을 못한다."하고 팽 나가버리드래. 또 둘째 며느리를 불러놓고 그 소리를 한게 "어떻게 자식을 두고 아버님은 그런 말이..."하고 나가버리드래.

이제 막내 며느리가 그러지 "자식은 나쁜 자식인데 갖다 묻지."하고 묻을라고 애기를 어루만지고 까불고 입을 마치고 이빠라하고 나서 인자 삽으로 땅을 푹푹 파닌께 따그락 따그락 하드려 어떻게 떠들어 보니까 누가 금은보화를 물어냈는지. 그래서 인자 금은보화를 막둥이 며느리가 차지했다. 시아버지 하라는 디로 한게 애기도 묻지 않고 재물은 재물대로 얻게 되었다.»

(32). Почнемо розбір наявних у казці діалектичних слів та граматичних форм.

Перше речення, «삼형제가 다 애기 젓을 먹이더라.», можна перекласти як «Троє братів годують немовля». Дане перше речення вже демонструє нам діалектизм. «-드랴» є діалектичною формою граматичної форми «-더래». Ця форма використовується як неформальне звернення до адресата, що є нижчим за статусом, і виражає досвід людини, про який слухач вже чув. Тобто, ситуація, що троє братів годують дитину, не є новою для слухача. Попри те, що казка записана у діалекті Кьонсан-до, граматична форма «-드랴» є характерною для діалекту Кьонгі-до.

Наступне речення «젓을 먹이는데 젓 먹는 애기하고 큰 며느리를 다 데려다 놓고 시아버지가 "내가 느 애기를 뒤안의 배나무 밑에다 묻어버리고 내가 니 젓을 좀 먹어야 살것다."»,

можна перекласти як «Після того, як вони принесли дитину та старшу невістку, свекор сказав: "Я поховаю дитину під деревом груші на задньому подвір'ї, а після цього мені доведеться пити твоє молоко щоб жити"». Розглянемо першу частину речення перед прямою мовою, «젓을 먹이는데 젓 먹는 애기하고 큰 며느리를 다 데려다 놓고 시아버지가». У цій частині речення присутня форма «-는디», що є діалектизмом для форм «-는데» «-는지», проте по перекладу, можна зробити висновок, що у даному реченні ця форма означає саме «-는데». На відміну від попереднього розібраного діалектизму «드랴», даний діалектизм вже прямо належить до діалекту Кьонсан-до, у якому записана казка. Якщо точніше, то дана граматична форма належить саме до 부산 사투리. Друга частина речення, пряма мова свекора «내가 느 애기를 뒤안의 배나무 밑에다 묻어버리고 내가 니 젓을 좀 먹어야 살겠다». У цьому реченні присутнє дуже цікаве слово «느». Це слово є багатозначним, значення змінюється в залежності від діалекту, у якому воно використовується. А використовується воно у всіх семи діалектах корейської мови. Можна подумати, що це слово несе значення «그», проте це не так. В залежності від діалекту, воно може означати «너희», «는», «네», «너». У контексті даного речення воно перекладається саме як «너희», яке, у свою чергу, у даному контексті має значення «твоє, ваше». Таке значення це слово має у діалектах Кьонсан-до, Канвон-до та Кьонгі-до. Також, слово «뒤안» є діалектизмом слова «뒤곶», що перекладається як «ділянка землі за домом, заднє подвір'я». Це діалектизм можна знайти у словникових запасах Кьонсан-до та Чолла-до. Останнім словом у реченні є 살겠다, у якому граматична форма «-겠다» також є діалектизмом розповсюдженої граматики «-겠다». Подібна форма даної граматики є характерною для діалектів Кьонсан-до, Чолла-до та Чхучхон-до.

Переходимо до наступного речення, «공께, "아이고 아버님, 어떻게 늙어서 더 살라고 젓을 먹을랴고 하냐고 나는 그런 젓을 못한다.» Його можна перекласти як «Проте: "Ой, батьку, як же я можу прогодувати вас так, щоб ви дожили до старості? Я не здатна таке зробити"». Перше слово цього речення - «공께», вже являється діалектом. Це досить неочевидно, проте воно є діалектним словом для «그러니까» - «отже». Це слово

використовується носіями діалектів Кьонгі-до та Чолла-до. Наступний, досить цікавий діалектизм, який використовується у цьому реченні, це граматика «을랴고» у слові 먹을랴고. Ця граматика є діалектизмом граматики –려고, яка має три основних значення, а саме:

- 1) З'єднувальне закінчення, що використовується для вираження зміни руху або стану, яка незабаром відбудеться.
- 2) З'єднувальне закінчення, яке вживається, коли хтось має намір або бажання зробити певну дію.
- 3) Закінчення речення, що виражає сумнів у певній ситуації та перепитує про неї (у такому значенні граматика використовується у неформальній мові).

У даному реченні ця граматика використовується саме у другому значенні. Даний діалектизм належить до діалекту Кьонсан-до.

Наступна частина речення – «하고 팽 나가버리드래». Її не можна перекласти самостійно, без попередньої частини речення, оскільки ця частина відповідає за передачу непрямої мови. Тут використовується слово «팽», яке перекладається як «обертот», «запаморочення» або «в сльозах», тобто невістка промовила попередню репліку («아이고 아버님, 어떻게 늙어서 더 살라고 젓을 먹을랴고 하냐고 나는 그런 젓을 못한다»), поки у неї на очі навертались сльози. Наступне, що є у цьому реченні, це закінчення 드래 у слові 나가버리다. Скоріш за все, у даному слові це закінчення є або формою дієслова 드리다, або суфіксом, що означає ввічливу дію та перетворює слово на дієслово – в даному випадку, підходять обидва варіанти. Проте у випадку, якщо це форма дієслова 드리다, то форма, очевидно, є діалектичною, адже у літературній корейській мові це слово мало би виглядати як 드려요.

Переходимо до наступного речення: «또 둘째 며느리를 불러놓고 그 소리를 한게 "어떻게 자식을 두고 아버님은 그런 말이..."하고 나가버리드래.». Перекладаємо його як «Тоді він покликав другу невістку і сказав: «Як ти могла таке сказати своїм дітям та своєму

батькові...»». Спiрним моментом у цьому реченнi є слово 한게. Якщо роздивлятися це слово як дiалект, то воно присутнє у словниках дiалекту Чолла-до, є дiалектним словом зi значенням «밭둑», тобто «насип, набережна навколо поля». Проте, очевидно, що по контексту цей дiалект не пiдходить у дане речення. Скорiш за все, у даному реченнi 한게 має значення 한 것. Тобто 소리를 한게 у даному випадку дослiвно можна перекласти як «зробивши цей звук». Окрiм цього, у даному реченнi немає дiалектичних слiв та граматичних форм. Це речення є першим подiбним у данiй казцi.

Переходимо до наступного речення: «이제 막내 며느리가 그러지 "자식은 나쁜 자식인데 갖다 묻지."하고 묻을라고 얘기를 어루만지고 까불고 입을 마치고 이빠라하고 나서 인자 삽으로 땅을 푹푹 파닌게 따그락 따그락 하드려 어떻게 떠들어 보니까 누가 금은보화를 물어봤는지.».

Спочатку розбираємо першу частину даного речення: «이제 막내 며느리가 그러지 "자식은 나쁜 자식인데 갖다 묻지.».

Перекладаємо цю частину таким чином: «Тепер наймолодша невістка каже: "У мене є ще одна дитина, поховаймо її".».

Першим дiалектизмом у даному реченнi є слово «그러지». Легко здогадатись, що вiдповiдником цього слова у лiтературнiй корейськiй мовi є слово «그렇지». Цiкаво, що цей дiалект, знову ж таки, не належить до дiалекту Кьонсан-до, у якому усно передавалась дана народна казка. «그러지» є варiантом 그렇지 з дiалекту Чолла-до, у той час як дiалектизмами цього самого слова з дiалекту Кьонсан-до є «그렇게», «그자», «그제». Окрiм цього слова, дiалектизмiв у цьому реченнi бiльше немає.

Переходимо до наступної частини цього речення: «하고 묻을라고 얘기를 어루만지고 까불고 입을 마치고 이빠라하고 나서 인자 삽으로 땅을 푹푹». Першим дiалектизмом у цьому реченнi є 이빠라하고, а саме слово, яке є його iнфiнiтивом – 이빠다. Цей дiалектизм зустрiчається у дiалектах Кьонсан-до та Чолла-до. Окрiм цього, що цiкаво, це слово також зустрiчається у словниках дiалекту 중국 흑룡강성 – китайськiй провiнцiї Хейлунцзян, що знаходиться на територiї iсторичної Маньчжурiї. Слово 예쁘다, до речi, дуже рiзниться вiд дiалекту до дiалекту. Так, у тому самому дiалектi Кьонсан-до та у Чхучхон-до, воно виглядає як 여쁘다. У Чолла-до – 이빠다, у Пхьонан-до та Хамкьон-до

– 에뿌다. Найцікавішими діалектизмами цього слова є 새칩다, 새칩다 (Кьонсаннам-до) та 새잡다 (Кьонсанбук-до). Наступний діалектизм у цій частині речення – це слово «인자». Це слово є діалектизмом для слова 이제, тобто «зараз». Також це слово вживається для підкреслення, що певний момент вже минув. Даний діалектизм зустрічається у діалектах Кьонсан-до та Чолла-до. Як і слово 예쁘다, слово 이제 має багато цікавих форм у діалектах корейської мови. Наприклад, у діалекті Хамкьон-до воно звучить як 이저는, 아저; у діалекті Хванхе-до – як 이자; у Хамкьоннам-до – як 어제. Більше діалектизмів у цій частині речення немає.

Переходимо до останньої, третьої частини цього речення: «파닌께 따그락 따그락 하드랴 어떻게 떠들어 보니까 누가 금은보화를 물어봤는지.». У цьому реченні ми бачимо ту саму граматику, що і в першому реченні казки: «-드랴», яке є діалектичною для «-더래», яке є характерною для діалекту Кьонгі-до. Окрім цієї граматики, у цьому реченні немає діалектизмів.

Переходимо до наступного речення: «그래서 인자 금은보화를 막둥이 며느리가 차지했다.». Перекладаємо його як «Тож наймолодша невістка забрала золоті та срібні скарби». У цьому реченні, як і в попередньому, ми бачимо діалектизм, який до цього вже зустрічався нам у казці – «인자», яке є діалектизмом слова «이제», вживається у діалектах Кьонсан-до та Чолла-до. Окрім цього слова, діалектизмів у даному реченні немає.

Переходимо до наступного, останнього речення у даній казці: «시아버지 하라는 디로 한게 애기도 묻지 않고 재물은 재물대로 얻게 되었다.». Перше слово, яке викликає у нас питання у цьому реченні - це «하랴». Скоріш за все, це слово є діалектизмом для слова 화로, яке означає «посудина для зберігання деревного вугілля, яке використовується для опалення». Даний діалектизм характерний для діалекту Кьонсанбук-до. Як і слово 예쁘다, слово 화로 має дуже різноманітні діалектизми. Наприклад, у діалекті Канвон-до воно має варіанти 화릿동, 화륙동; у діалекті Кьонгі-до - 화리기, 할루, у діалекті Хамкьон-до - 활도에, 화리또이.

2.2 Використання діалектів в українських народних казках

Закінчивши аналіз діалектизмів в корейській народній казці, переходимо до аналізу діалектизмів в українській народній казці. Для цього було обрано народну казку «Казка без правди», записану Іваном Цицеєм. Казка усно передана, і згодом записана у закарпатському діалекті. Через великий обсяг казки, розбір буде проводити фрагментарно, двома частинами: одна із початку казки, та одна із кінця. Текст першої частини казки виглядає так:

«Пішли раз три брати у хащу по дрова. За один день не нарубали дров і залишилися ночувати. Назбирали сухого ріща, аби розкласти вогонь. Айбо забули з собою взяти шваблики, та нічим підпалити ріща.

Пішли глядати когось, хто би їм дав вогню. Ідуть і зустрічають старенького діда, що куриє піпу. Старший брат каже:

– Дідику, будьте добрі, дайте нам вогню.

– Я, синку, дам тобі вогню, якщо вповіж мені таку казку, аби в ній не було правди.

Подумав, подумав старший брат і почав:

– Жили собі чоловік з жоною. Мали вони трьох синів, два були розумні, а третій дурний...

– Овва! – перервав його мову дід, – Таке могло бути. Не сяку казку мені треба.

Почав свою казку середущий брат:

– За царя Тимка, коли була земля тонка, де перстом пробив, там ся води напив.

Жили собі дід та баба...

– Стій! – перервав йому бесіду дід. – Сяке може бути, що жили собі дід та баба.

Прийшла черга на молодшого брата.

– Коли мама хотіла родити няня, та не було у нас муки.

Набрав я повні міхи мелаю, беру один міх – не можу підняти, беру два – не можу підняти, тоді я взяв усі три і зметав на віз. Набрав я повні міхи мелаю, беру один міх – не можу підняти, беру два – не можу підняти, тоді я взяв усі три і зметав на віз. Запряг я

у віз мацура та когута – і гайда у млин. Мельника не було у млині, бо пішов на свадьбу його мамки з його мамкою. Думаю собі: «Лишу голову, най дивиться, аби хтось мелай не украв, а сам побіжу за мельником». Іду вулицею і вишу: два газди сидять на п'ятьох дубах і молотять ціпами пшеницю.» (Kolyba)

У перших двох реченнях, «Пішли раз три брати у хащу по дрова. За один день не нарубали дров і залишилися ночувати», жодних діалектичних слів немає.

Наступне речення: «Назбирали сухого ріща, аби розкласти вогонь». У цьому реченні присутнє слово «ріща», називний відмінок слова - «ріщ». Це слово є першим діалектизмом, який зустрічається нам у казці. Воно означає «хмиз». Даний діалектизм зустрічається у багатьох діалектах, зокрема і в закарпатському, у якому записана дана казка.

Наступне речення: «Айбо забули з собою взяти шваблики, та нічим підпалити ріща». Перше слово у даному реченні – «айбо». Дане слово є діалектизмом для сполучників «але», «проте», «та» із літературної української мови, виражає протиставлення між однорідними членами речення або сурядними реченнями. Даний діалектизм є унікальним для закарпатського діалекту. Наступний діалектизм у даному реченні - це «шваблики». Також діалектизм унікальний для закарпатського діалекту, означає «сірники». Інший варіант даного діалектизму – «чваблики». Також у цьому реченні нам знову зустрічається діалектизм «ріщ». Окрім цих слів, діалектів у даному реченні більше немає, таким чином нараховуємо у ньому три діалектизм. Літературною українською мовою дане речення звучало би як «Проте забули з собою взяти сірники, та нічим підпалити хмиз».

Переходимо до наступного речення: «Пішли глядати когось, хто би їм дав вогню». У даному реченні присутнє слово «глядати». Це слово не присутнє у словниках діалектів, проте воно є запозиченням із словацької мови, від слова «hl'adat'». Закарпаття має спільні кордони зі Словаччиною, тому можна зробити висновок, що навіть якщо дане слово не є діалектизмом, воно найбільше використовується на Закарпатті. Окрім цього слова, у даному реченні немає жодних діалектизмів та очевидних запозичень.

Розбираємо наступні два речення: «Ідуть і зустрічають старенького діда, що куриє піпу. Старший брат каже». На ці два речення, присутній лише один діалект: «піпа». Цей діалектизм означає «люлька». Даний діалектизм є унікальним для закарпатського діалекту.

Розбираємо наступні два речення: «Дідику, будьте добрі, дайте нам вогню. Я, синку, дам тобі вогню, якщо вповіж мені таку казку, аби в ній не було правди». У першому реченні діалектичних слів немає. Проте у другому присутнє слово «вповіж». Інфінітивною формою даного слова є «вповісти». Дане слово є діалектизмом для слів «розповідати», «говорити». Дане слово належить до лемківського говору, конкретно – до західнокарпатського діалекту. Окрім цього слова, діалектизмів у цих двох реченнях немає.

Переходимо до наступних трьох речень: «Подумав, подумав старший брат і почав. Жили собі чоловік з жоною. Мали вони трьох синів, два були розумні, а третій дурний...». У даних трьох реченнях діалектизмів немає.

Розбираємо наступну репліку: «Овва! – перервав його мову дід. – Таке могло бути. Не сяку казку мені треба». У даній репліці наявний діалектизм «сякий». Це слово належить до закарпатського діалекту, проте використовується і за його межами. Це слово вживається при несхвальній характеристиці кого-небудь або чого-небудь. У даному контексті, дід невдоволений казкою, яку хотів розповісти старший брат. Окрім цього, діалектизмів у даній репліці немає.

У реченні «почав свою казку середущий брат» діалектних слів немає. За діалектне слово можна прийняти «середущий», проте це лише розмовна форма слова «середній». Тож переходимо до наступної репліки: «– За царя Тимка, коли була земля тонка, де перстом пробив, там ся води напив. Жили собі дід та баба...». У цій репліці наявне діалектне слово «перст». Це слово відоме перш за все як архаїзм: «перст» означає «палець». Проте це слово досі знаходиться у вжитку в закарпатському діалекті, там воно означає так само «палець». Окрім цього слова, у даному реченні присутній суфікс «ся». На перший погляд може здатись, що дане слово є сполучником або вигуком, оскільки

воно навіть не приєднано до жодного слова, проте це не так. Ця частина є саме суфіксом, який у літературній українській мові стояв би у слові «напив», утворюючи слово «напився». Це є унікальною, однією із найбільш впізнаваних рис закарпатського діалекту: використання суфіксу «ся» окремо від слова, перед словом: ся грати, ся розвеселити, ся ставить. У даному реченні, окрім того, що це є закарпатським діалектизмом, ця особливість ще й служить як певного роду художній засіб, адже вона створює риму в репліці: «де перстом пробив, там ся води напив».

У наступній репліці, «– Стий! – перервав йому бесіду дід. – Сяке може бути, що жили собі дід та баба.», із діалектизмів присутнє лише слово «сяке». Проте тут воно вже не використовується як несхвальна характеристика, оскільки дід підтверджує, що таке (тобто сяке) «може бути». Тож можна зробити висновок, що значення діалектизму може бути гнучким.

У наступній репліці, «Прийшла черга на молодшого брата. – Коли мама хотіла родити няня, та не було у нас муки.», діалектизмів немає.

Переходимо до наступного речення: «Набрав я повні міхи мелаю, беру один міх – не можу підняти, беру два – не можу підняти, тоді я взяв усі три і зметав на віз.» У даному реченні присутні два діалектизми: «міх» та «мелай». «Міх», як не важко здогадатись, означає «мішок». Хоча це слово і належить до закарпатського діалекту, ареал його використання є досить широким, його можна почути в багатьох інших регіонах України. Слово «мелай», з іншого боку, належить до закарпатського діалекту, і почути його можна лише там. Це слово означає «кукурудза», і синонімічним до нього є «тенгерія», також із закарпатського діалекту.

Переходимо до наступного речення: «Запряг я у віз мацура та когута – і гайда у млин». У даному реченні можна побачити два діалектизми: «мацур» та «когут». Обидва мають досить прості значення в українській літературній мові: «мацур» означає «кіт», а «когут» - півень. Ці два діалекти також є унікальними для закарпатського діалекту, та шанс почути їх не від носіїв діалекту близький до нуля. Окрім цих двох слів, діалектизмів у даному реченні більше немає.

У наступному реченні, «Мельника не було у млині, бо пішов на свадьбу його мамки з його мамкою.», діалектизмів немає. Тож переходимо до наступного речення: «Думаю собі: «Лишу голову, най дивиться, аби хтось мелай не украв, а сам побіжу за мельником».». У даному реченні можна побачити два діалектизми: «най» та «мелай». Мелай, як ми вже розібрали, означає «кукурудза». Частина ж «най» є тим самим, що і «хай, нехай». Хоча цей діалектизм належить до закарпатського діалекту, його також можна почути багато де за межами Закарпаття. Окрім цих двох слів, діалектизмів у даному реченні більше немає, тож переходимо до наступного речення, останнього з даної частини казки.

«Іду вулицею і вишу: два газди сидять на п'ятьох дубах і молотять ціпами пшеницю.». Першим діалектизмом у даному реченні є дієслово «вишу», яке є формою діалектного дієслова «видіти». Як неважко здогадатись, дане слово означає «бачити». Наступне діалектне слово із даного речення є дуже відомим: «газди». Загальновідомо, що це слово означає «господар». Проте окрім цього, це слово також можна означати і «власник», «глава сім'ї, господарства», «той, хто має можливість діяти, управляти чим-небудь на свій розсуд» у переносному значенні слова – «повновладний розпорядник». Окрім цих двох слів, діалектизмів у даному реченні більше немає.

Через великий обсяг казки, заради справедливого аналізу, тепер переходимо до розбору заключної частини даної казки:

«Тоді я взяв сак для ловлі риби і просіяв муку через нього. Висіяв я два міхи отрубів і висукав із тих отрубів мотуз.

Засилив я мотуз за кінець місяця і виліз по ньому на небо.

А на небі народу – не пройти: ачей двоє чи троє людей. Купив я у одного телицю. Таку велику, як віл. Узяв я її в жєб і почав спускатися вниз. Вже був близько до землі, аж тут мотуз кінчився. То його птахи потерєбили. Що робити? Я почав зверху мотуз прирізувати і внизу надсилати. Айбо і так не вистало. Та я був вже близько до землі і скочив униз. Айбо що сталося? Я вгруз у землю до пояса. Як вилізти?

Довго не роздумовуючи, я побіг додому за лопатою і викопав себе із землі. Так я прийшов додому і приніс телицю па м'ясо.

Та ще залишилося принести щось випити. Думав я, думав і придумав...

– Досить, досить, – каже дідю. – Оце справді казка, у якій нема правди. Беріть собі вогню та йдіть і слухайте молодшого брата.

Пішли брати веселі до того місця, де рубали дрова, розпалили ватру.

Від того часу старші брати слухали молодшого, бо так їм сказав старий дідю, котрий любив слухати казки без правди.» (Kolyba)

Починаємо розбір діалектизмів цієї частини казки з першого речення: «Тоді я взяв сак для ловлі риби і просіяв муку через нього.». У даному реченні діалектизмів немає. Окрім цього, немає діалектичних слів також і в наступних двох реченнях: «Висіяв я два міхи отрубів і висукав із тих отрубів мотуз. Засилив я мотуз за кінець місяця і виліз по ньому на небо.». Тож переходимо до наступного речення: «А на небі народу — не пройти: ачей двоє чи троє людей.». У даному реченні присутнє лише одне діалектне слово: «ачей». Це закарпатський діалектизм, який є унікальним для нього. Він висловлює сподівання або припущення, «може, вірогідно». Синонімічними до цього діалектизму є слова «ачий», «ачинь», «ачиньки».

Наступні три речення досить короткі, тож аналізуємо їх разом: «Купив я у одного телицю. Таку велику, як віл. Узяв я її в жеб і почав спускатися вниз.». На ці три речення присутнє лише одне діалектне слово, а саме «жеб». Це слово означає «кишеня». Також, від нього походить слово «жебеловка» - носовик, оскільки його носять в кишені. Даний діалектизм є унікальним для закарпатського діалекту.

У наступних трьох реченнях. «Вже був близько до землі, аж тут мотуз кінчився. То його птахи потерebили. Що робити?», діалектних слів немає.

Беремо наступні два речення: «Я почав зверху мотуз прирізувати і внизу надсиляти. Айбо і так не вистало.». Тут зустрічається лише одне діалектне слово, при тому те, що вже раніше зустрічалось у першому фрагменті казки. Це слово «айбо». Як вже було зазначено, дане слово є діалектизмом для сполучників «але», «проте», «та» із

літературної української мови, та виражає протиставлення між однорідними членами речення або сурядними реченнями. Окрім цього слова, діалектизмів у цих двох реченнях немає.

Наступні чотири речення короткі, тож знову об'єднуємо їх для аналізу: «Та я був вже близько до землі і скочив униз. Айбо що сталося? Я вгруз у землю до пояса. Як вилізти?». На ці чотири речення знову маємо лише один діалект – «айбо», який до цього зустрічався вже двічі. Окрім цього слова, діалектних слів у даному фрагменті тексту немає.

Наступні два речення: «Довго не роздумовуючи, я побіг додому за лопатою і викопав себе із землі. Так я прийшов додому і приніс телицю па м'ясо.». Знову ж таки, у цих двох реченнях немає діалектних слів. Так само, як і в наступному реченні: «Та ще залишилося принести щось випити. Думав я, думав і придумав...».

Переходимо до наступної репліки: «– Досить, досить, – каже дід. – Оце справді казка, у якій нема правди. Беріть собі вогню та йдіть і слухайте молодшого брата.». Діалектичних слів у даній репліці немає.

Наступне речення: «Пішли брати веселі до того місця, де рубали дрова, розпалили ватру.». У даному реченні присутнє слово «ватра». Воно є діалектизмом, який належить до закарпатського діалекту. Це слово праслов'янського або дакійського походження. Як і слово «перст», яке зустрічалось у казці раніше, слово «ватра» можна вважати одночасно і діалектизмом і архаїзмом, в залежності від ареалу використання. Проте в закарпатському діалекті це слово все ще у вжитку, тож розглядаємо його як діалектизм. Це слово означає «вогнище», «багаття».

Переходимо до наступних двох речень: «Від того часу старші брати слухали молодшого, бо так їм сказав старий дід, котрий любив слухати казки без правди.». У цих двох речень діалектичних слів також немає.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

У другому розділі було проаналізовано діалектизми в українській народній казці «Казка без правди» та в корейській народній казці «시아버지께 젓을 먹인 며느리». З цього аналізу було зроблено такі висновки:

По-перше, діалектних слів та діалектних граматичних форм кількісно виявилось більше у корейській казці.

По-друге, для української казки, записаної в закарпатському діалекті, більше притаманні унікальні діалектизми, які не зустрічаються більше ніде в українській мові. В корейській казці, записаній в діалекті Кьонсан-до, навпаки, більшість діалектизмів можна зустріти і в інших діалектах.

По-третє, для корейської казки набагато більше притаманне використання діалектичних граматичних форм. В українській казці таких не було виявлено.

ВИСНОВКИ

У даній роботі ми дослідили використання діалектів у корейських та українських народних казках. За основну мету цієї роботи ми брали порівняльний аналіз використання діалектних слів та граматик в українських та корейських фольклорних казках. Для даного аналізу було взято українську народну казку «Казка без правди» та корейську народну казку «시아버지께 젓을 먹인 며느리». Результати дослідження виявились наступні:

1. У корейській народній казці, записаній діалектом Кьонсан-до «시아버지께 젓을 먹인 며느리» було виявлено загалом 15 діалектних слів та граматичних форм, у той час як в українській казці, записаній у закарпатському діалекті – 22. Таким чином, українська народна має більше діалектизмів, ніж корейська.

2. Для корейської казки набагато більш притаманними були діалектизми граматичних форм. У казці нам зустрічались такі граматичні форми як «-드랴», «-ㄹ/을랴고», «-는디». Найбільш схожим на це явищем в українській казці виявилось винесення суфіксу «-ся» перед словом, як це відбулось у слові «напився» - «ся напив».

3. В українській казці виявилось набагато більше унікальних діалектних слів. Казка записана в закарпатському діалекті, і більшість діалектизмів, які було виявлено, не зустрічаються більше ніде в українській мові. Наприклад, такі слова як «мацур», «когут», «жеб», «ріщ». У той же час було виявлено, що окремі діалектичні слова та граматичні форми в корейській казці можуть зустрічатись одночасно у двох та більше діалектах. Наприклад, граматична форма «-드랴» одночасно зустрічається у діалектах Кьонсан-до та Кьонгі-до, слово «이뻘다» - у діалектах Кьонсан-до та Чолла-до.

4. У корейській казці, не дивлячись на те, що вона заявлена як записана у діалекті Кьонсан-до, було виявлено випадок, коли діалектизм належав до зовсім іншого діалекту, а не до Кьонсан-до. Це слово «그러지» (그렇지), яке зустрічається лише у діалекті Чолла-до.

5. На контрасті до пункту 4., у якому було вказано, що абсолютна більшість діалектизмів із української казки є унікальними для закарпатського діалекту, більшість діалектизмів із казки «시아버지께 젓을 먹인 며느리» належать або до діалекту Кьонсан-до, або до Чолла-до, або зустрічаються у обох. Певно, це зумовлено географічною близькістю провінцій Чолла та Кьонсан, які знаходяться, відповідно, на південному заході та південному сході Корейського півострову.

6. Насиченість даних казок діалектизмами. У корейській казці «시아버지께 젓을 먹인 며느리» на 8 речень 15 діалектизмів, у той час як в обраних фрагментах української казки «Казка без правди» - на 48 речень всього 22 діалектизми. Зокрема, друга частина «Казки без правди» має набагато менше діалектів, ніж перша.

주석

이 논문은 한국과 우크라이나 민담에서 사투리 단어의 사용을 분석하고 비교합니다. 연구 대상은 우크라이나어와 한국어의 방언입니다. 연구의 주제는 한국어와 우크라이나어 민담의 방언 사용을 분석하고 비교하는 것입니다. 이 연구의 목적은 한국어와 우크라이나 민담의 방언 단어와 문법 형태를 파악하고 비교하는 것입니다.

논문의 첫 번째 섹션에서는 우크라이나어에 어떤 방언이 있고 한국어에 어떤 방언이 있는지 확인했습니다.

논문의 두 번째 섹션에서는 우크라이나 전래동화와 한국 전래동화 두 편을 선정했습니다. 첫 번째 하위 섹션에서는 한국 민담의 방언 단어와 문법적 형태를 파악하고 분석했습니다. 두 번째 하위 섹션에서는 우크라이나 민담의 방언 단어와 문법적 형태에 대해서도 동일한 작업을 수행했습니다.

이 연구는 방언이 한국과 우크라이나 민담에서 거의 같은 수로 발견된다는 사실을 발견했습니다.

키워드: 한국, 우크라이나, 방언, 사투리, 민담, 비교.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Бевзенко С. П. (1980). *Українська діалектологія*. Київ: Вища школа.
- Волков А. (2001). *Лексикон загального та порівняльного мовознавства*. Чернівці: Золоті литаври.
- Грещук В. В., Грещук В. В. (2010). *Південно-західні діалекти в українській художній мові*. Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Жилко Ф. Т. (1955). *Нариси з діалектології української мови*. Київ: Рад. шк.
- Звонська Л. Л., Корольова Н. В., Лазер-Паньків О. В., Левко О. В., Лучканин С. М., Миронова В. М. ... Штиченко І. Ю. (2017). *Енциклопедичний словник класичних мов*. Київ: ВПЦ «Київський університет».
- Казка без правди. Відновлено з <https://www.kolyba.org.ua/biblioteka/zakarpatski-kazki/560-202>
- Кобилянський Б. В. (1960). *Діалект і літературна мова*. Київ: Рад. шк.
- Ковалів Ю. І. (2007). *Літературознавча енциклопедія: Том 2*. Київ: Академія.
- Лебеденко Д. В. (Ред.) (1991). *Дослідження з української діалектології: збірник наукових праць*. Київ: Наукова думка.
- Матвіяс І. Г. (1990). *Українська мова і її говори*. Київ: Наукова думка.
- Никончук М. В. (1994). *Лексичний атлас Правобережного Полісся*. Київ: Наукова думка.
- Німчук В. (2015). *Хрестоматія з української мови X – XIII ст.* Київ: Інститут української мови НАН України.
- Рабій-Карпинська С. (2011). *Бойківські говірки. Збірник статей*. Перемишль: Перемиський відділ ОУП.
- Русанівський В. М. (Ред.) (2004). *Українська мова: енциклопедія*. Київ: «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана.

- Chung Y. (2002). Contour tone in the North Kyungsang dialect: evidence for its existence. *Studies in Phonetics, Phonology and Morphology*. 8 (1).
- Glinz, H. (1971). *Linguistische Grundbegriffe und Methodenüberblick*. Frankfurt am Main.
- Jeolla dialect. (2015). Відновлено з <https://gwangjunewsgic.com/features/jeolla-history/jeolla-dialect/>
- Sohn H. (2006). *Korean Language in Culture and Society*. O‘ahu: University of Hawaii press.
- Steinig, W. (1976). *Soziolekt und soziale Rolle*. Hamburg : Carl Winter.
- Tranter N. (Ред.) (2012). *The Languages of Japan and Korea*. London: Routledge.
- Trudgill P. (2000). *Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society*. London: Penguin Books.
- 시아버지께 젓을 먹인 며느리. Відновлено 3
<https://www.youtube.com/watch?v=l2NIIImWI4VU>
- 양정환. (Ред.) (2010). *2010 년 국민의 언어 의식 조사*. 서울: 국립국어원.
- 최명옥. (2019). *한국어 방언*. 세창출판사.